

ἔτει τῆς 59 Ὀλυμπ. ἦτοι τῷ 622 π. χ. (Εὐσεβ. [4], οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἐπιδημεῖν διότι οἱ Ἐπίδαμνιοι Χρον.) ὑπὸ Κερκυραίων ἀποικισθεῖσα. Ἀρχηγός δὲ νειχώρου παντὶ τῷ βουλομένῳ ἐπιδημεῖν καὶ κείν ἐν τῇ πόλει αὐτῶν (Αἰλ. Ποικ. Ἰστ. Η' τῆς Κερκυρατικῆς ταύτης ἀποικίας ἦν ὁ Κορίνθιος Φάλιος ὁ Ἐρατοκλείδου, Ἡρακλείδης τὸ γένος, κατὰ παλαιὸν ἔθος ἐκ τῆς τῶν Κερκυραίων μητροπόλεως Κορίνθου κληθείς. Συμμετέσχον δὲ τῆς ἀποικίας ταύτης μετὰ τῶν Κερκυραίων καὶ Κορίνθιοι καὶ ἄλλοι Δωριεῖς (Θουκ. Ἐνθ' ἄνωτ.). Περὶ δὲ τῆς διττῆς ὀνομασίας διάφορα λέγονται, ἄλλων μὲν δοξαζόντων, ὅτι μᾶ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει ἀρχαιότερον μὲν ἐδίδοτο τὸ ὄνομα Ἐπίδαμνος, ὕστερον δὲ ἀπὸ Ῥωμαίων καὶ ἐξῆς τὸ Δυρράχιον, κατ' ἄλλους δὲ, οἷον Πausanian (ς'. 10), Δίωνα τὸν Κάσσιον (ΜΑ'. 49) καὶ Ἄνναν τὴν Κομνηνὴν (διβλ. Α'.) (3) διαφόρου οὔτης τῆς θέσεως τῶν δύο πόλεων. Ταύτην τὴν γνώμην παραδεικνύμενος ὁ Rouqueville (Voyage en Grèce I, 1. σ. 231), καὶ ἐπιβεβαιῶν αὐτὴν ἐκ τῶν ἰχνῶν δύο διαφόρων τειχῶν ἐν τοῖς εἰρηματικῶν τῆς πόλεως, διακρίνει τὴν Ἐπίδαμνον, Πελαγονικὴν ἀκρόπολιν τῶν κτιστῶν αὐτῆς, ἀπὸ τοῦ Δυρράχιου, τοῦ κυρίως μεταγενέστερον κτισθέντος λιμένος. Παρήγον δὲ τῶν ὀνομάτων τούτων τὸ μὲν Ἐπίδαμνος οἱ μὲν ἐκ τινος ὀμωνύμου ἥρωος (Ἀππιαν. Ἐμφ. πολ. Στεφ. Βυζαντ.)

λέως, οἱ Ῥωμαῖοι τὴν χώραν ταύτην εἰς τὴν Μακεδονίαν περιελάμβανον. Ὑστερον δὲ περιελαμβάνετο εἰς τὴν νῆαν Ἡπειρον (Κωνσ. Πορφυρογ. περὶ θεμάτων Β'. 9. Ἱεροκλ. Συνέδ. σ. 652), οὕτως ὀνομαζομένη πρὸς διάκρισιν ἐκ τῆς παλαιᾶς Ἡπείρου, καὶ ἀποτελοῦσαν μέρος τοῦ ἐνάτου τῶν 12 δυτικῶν θεμάτων τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους. Περιοριζομένη δὲ ἡ νέα αὕτη Ἡπειρος Μ. ὑπὸ τινος γραμμῆς, ἐκ τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου τῆς πόλεως Ὀρικῆ (ν. Porto Raguseo), κατὰ τὰ Κεραυνία ὄρη, μέχρι τῆς λίμνης τῆς Καστορίας ἀγομένης, καθ' ἣν παρεταίνοντο τὰ Πυρρῆ ναῖα ὄρη (Γεωργ. Ἀκροπόλ. Ἰστ.) κλάδος τις τοῦ μεσαιῶν Πίνδου, Ἄν. ὑφ' ἐτέρας γραμμῆς, ἀπὸ τῆς εἰρημένης λίμνης μέχρι τοῦ ὄρους Σκάρδου πρὸς Ἄρκτον, καθ' ἣν παρεταίνετο μεσημβρινός τις κλάδος τοῦ ὄρους τούτου, Β. ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Δριλιωνος, ἐκ τῶν ὄρων τούτων πηγάζοντος καὶ περὶ τῆ πόλει Λίσσῳ εἰς τὸν Ἄδριαν ἐκβάλλοντος, Δ. ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Ἄδριου, (μεταξὺ τῆς 40°—42° βορ. Πλατ. αὐτ. 170—190° σχεδὸν μηκ. Παρισ.) ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν περιεῖχεν ἐνέξαι πόλεις Δυρράχιον, Σκάμπαν, Ἀπωλλωνίαν, Βουλλίδα (Πορρ.) ἢ Βούλιδα (Ἱερ.) Ἀμαντίαν, Πουλχεράπολιν, (ἴσ. τὸ νῦν Βεράτιον,) Αὐλώνα, Ἀλύνιδον [Πορρ.] ἢ Αὐλύνιδον (Ἱερ.) (ἀντὶ Λύχιδον, ἢ Λυχιῶν, ἴσως κατ' ἐσφαλμένην γραφὴν οὕτω τότε καλουμένης τῆς μετὰ ταῦτα Ἀχρίδος, νῦν Ὀχρίδος), Λήστρωνα καὶ Σκέπτωνα [Πορρ.] ἢ Λιστρῶνα καὶ Σκεπῶνα [Ἱερ.] (ὀνόματα παρεφθαρμένα καὶ ἀμφίβολα. περὶ ὧν ἴδε Σχολ. Ἱεροκλ. σ. 654).

(3) Καὶ δὴ ἐκτὸς τῶν εἰρηποθέντων τειχῶν τῆς πόλεως καλουμένης Ἐπίδαμνον καλύβας ἐπήγουντο [ὁ Ῥοβέρτος Γουσκάρδος] [Ἄννα].

[4], οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἐπιδημεῖν διότι οἱ Ἐπίδαμνιοι νειχώρου παντὶ τῷ βουλομένῳ ἐπιδημεῖν καὶ κείν ἐν τῇ πόλει αὐτῶν (Αἰλ. Ποικ. Ἰστ. Η' τὸ δὲ Δυρράχιον ὁμοίως ἢ ἐκ τοῦ οἰκιστοῦ Πῆνθ' ἄνωτ. Στεφ. Βυζ.) [5], ἢ ἐκ τῆς θέσεως ἐκειμένης ἐπὶ δύο ῥάχεων τῆς χερσονήσου (ἀλλ' ἂν τε Δυρράχιον ἦν γραπτέον), ἢ, τὸ πιθανώτερον, τῆς δυσπελάστου καὶ εἰς τὰ πλοῖα κινδυνώδους χίας τοῦ κόλπου αὐτῆς [6] Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐυάντας τῆς χώρας ταύτης, προὔτιμησαν τὸ Δυρράχιον, κακὸν οἰωνὸν θεωροῦντες τὴν γῆν Ἐπίδαμνος, εἴτε ὡς συστοίχου τῷ damnum (μία) νομιζομένου, εἴτε ὡς ἀνήκοντος εἰς τόπον λατῶν ἤδη καὶ οἰονεὶ ἐπιλελησμένον (Plin. Hist. III. 26 Mela II. 4 Plauti Menaechm. II, 1,

ΑΥΞΗΣΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΟΤΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ.

Ἡ εὐτυχὴς καὶ πρὸς ἐμπορίαν εὐθετωτάτη τῆς τοῦ Δυρράχίου γενικῶς φημιζέται [Πλουτ. Ζητημ. 29] καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἐπίδαμνιοι, ἐναντίον τοῦ Δυρράχου ἤθους, πάντα προσερχόμενον ξένον παρεδέχοντο οἰκῆσιν παρείχον (Αἰλ. ἐνθ' ἄνωτ.) πρὸς δὲ καὶ Δυσπονήτου τῆς ἐν Ἠλείᾳ Πισάτιδος καταστραφένους ἀποίκους προσέλαβον [Πaus. ς'. 22. Στρατ. σ. 357], ἢ πόλις πρεῖοντος τοῦ χρόνου ἡξήθη ἐγένετο μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος [Θουκ. ἀ. 29]. Ἐτι δὲ μείζονα σημασίαν ἔλαβεν ὕστερον, ὅτε οἱ Ῥωμαῖοι, τὰ κατακτητικὰ αὐτῶν σχέδια καὶ ἐπὶ τὴν ναυτολὴν ἐκτείναντες, ἐξελέξαντο τὸ Δυρράχιον ὡς ποδατήριον, ἢ ὄρμισμα τοῦ ἐξ Ἰταλίας πλοῦ (7), καὶ ἐξ αὐτοῦ διὰ Θεσσαλονίκης μέχρις Ἐλλάδος

(4) Δυρράχιον πόλις Ἰλλυρικῆ, Ἐπίδαμνος θεῖσα ἀπὸ Ἐπίδαμνου τοῦ ἀρχαίου ἥρωος, ἐβλήθη τῆρ Μελίσσα, ἧς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος ὁ Δυρράχιο ἀφ' ἧς τόπος Μελισσῶνιος [οὕτω δηλ. ἐκαλεῖτο τὸ Δυρράχιον τόπος] Στεφ. Βυζ.

(5) Ἐπίδαμνιοι δὲ χώραν μὲν, ἦν περ καὶ ἐξ ἄλλων πόλιν δὲ οὐ τὴν ἀρχαίαν ἐπὶ ἡμῶν ἔχουσι, ἐκ τῆς δὲ ἀρεστηκυῖαν ὀλίγον. Ὄνομα δὲ τῇ πόλει τῆς Δυρράχιον ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ Πaus.

(6) Δυσραχίον τ' Ἐπίδαμνος ἐπ' ἀρχαίως ἔλεγετο ἄκτις [Ἀλέξανδ. ὁ ποιητ. παρὰ Στεφ. Βυζ.] Περὶ τὰ Κεραυνία ὄρη κείται καὶ ἡ τῆς νέας Ἡπείρου μητροπόλις, ἢ ποτε καλουμένη Ἐπίδαμνος, τὸ Δυρράχιον, δηλοῦν ἐκ τῆς τοιαύτης κλήσεως τοῦ τόπου τραχύτητα Δυσραχίον γὰρ ἔστιν, ἐκ τῆς δυσεσχοῦν [Εὐσταθ. εἰς Διονυσ. τ. Περιωγ.]

(7) Ὁ λιμὴν τῆς Ἰταλίας, ἐξ οὗ ἡ εἰς Δυρράχιον διαπεραίωσις ἐγένετο, ἦν τὸ Βρενθήσιον, ἢ Βρενδῆσιον [Brundisium]. Ἡ ἀπέχουσα τῶν δύο λιμένων ἦν κατὰ μὲν τὰ ὀδοπορικὰ [Πλουτ. Ἄννα. Aug. p. 497] 1400 σταδίων ἦτοι 260 ὁμίλων, κατὰ δὲ Στράβωνα [ς'. σ. 283] 1800 σταδίων ὧ συμφωνεῖ καὶ ὁ Πλίnius (Hist. Nat. III, 16)